

Yttrande från Regionkommittén om "Meddelande från kommissionen om handlingsplanen för kompetens och rörlighet"

(2003/C 73/08)

BAKGRUND

Meddelande från kommissionen om handlingsplanen för kompetens och rörlighet (KOM(2002) 72 slutlig).

Europeiska kommissionens beslut av den 20 februari 2002 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget rådfråga Regionkommittén i ärendet.

Presidiets beslut av den 12 mars 2002 att ge utskottet för kultur och utbildning i uppdrag att utarbeta detta yttrande.

Regionkommitténs yttrande om "Förslag till rådets direktiv om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares rättsliga ställning" (CdR 213/2001) ⁽¹⁾.

Regionkommitténs yttrande om "Meddelande från kommissionen – Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande" (CdR 49/2002 fin).

Europaparlamentets utkast till betänkande om "Meddelande från kommissionen om handlingsplanen för kompetens och rörlighet" (PE 316.348 – föredragande: Regina Bastos).

Det utkast till yttrande (CdR 138/2002 rév. 2) som antogs av EDUC-utskottet den 30 september 2002 (Föredragande: Jennette Arnold, fullmäktigeledamot i Greater London Authority, UK-PSE).

Utgångspunkter

- 1) Europeiska unionen uppmanar samtliga aktörer, inbegripet lokala och regionala myndigheter, att bidra till att uppnå det mål som Europeiska rådet fastställde i Lissabon om att "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning".
- 2) Genom att utveckla EU-medborgarnas färdigheter bidrar man till att uppnå målet att skapa en konkurrenskraftig ekonomi.
- 3) Lokala och regionala myndigheter är drivkrafter bakom regionala ekonomier och spelar en nyckelroll när det gäller att upprätta de partnerskap som är nödvändiga för att skapa ett gynnsamt klimat för utbildning och kompetensutveckling i syfte att öka den yrkesmässiga rörligheten.
- 4) Förbättrade färdigheter och en ökad geografisk rörlighet bör ses inom ramen för en hållbar utveckling och den allmänna sammanhållningen inom unionen.

Vid sin 47:e plenarsession den 20 och 21 november 2002 (sammanträdet den 20 november) antog Regionkommittén följande yttrande.

1. Regionkommitténs åsikter och rekommendationer

EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi.

1.1. Regionkommittén välkomnar kommissionens handlingsplan om kompetens och rörlighet som främjar utvecklingen av mänskliga resurser inom ramen för det mål som fastställdes vid Europeiska rådets möte i Lissabon om att göra

1.2. ReK delar kommissionens uppfattning att en utbildad och anpassningsbar arbetskraft, som kan delta på arbetsmarknaden runtom i EU, är en grundförutsättning för att konkurrenskraften, anställbarheten och utvecklingen av den sociala sammanhållningen skall kunna stärkas. Regionkommittén betonar den strategiska roll lokala och regionala myndigheter spelar när det gäller att utveckla en politik rörande mänskliga resurser som är lyhörd för de enskilda individernas och arbetsmarknadens behov.

⁽¹⁾ EGT C 19, 22.1.2002, s. 18.

1.3. ReK beklagar att frågorna om integration och lika möjligheter inte behandlas i tillräcklig utsträckning i handlingsplanen. För att skapa en konkurrenskraftig ekonomi, i synnerhet med tanke på den åldrande befolkningen, krävs att man undanröjer hinder för livslångt lärande på grund av diskriminering och brist på grundläggande färdigheter.

1.4. Enligt ReK:s uppfattning spelar EU-programmen en mycket viktig roll när det gäller att utveckla färdigheter och främja geografisk rörlighet i EU. Programmen bör även fortsättningsvis vara öppna för alla grupper som hindras att delta eller göra framsteg på arbetsmarknaden, och större insatser bör göras för att stärka sambanden mellan kompetensutvecklingsåtgärder och andra delar av strukturfonderna, såsom ERUF och olika gemenskapsinitiativ.

1.5. Lokala och regionala myndigheter strävar ofta efter att genomföra effektiva projekt, till exempel när det gäller yrkesutbildning, för att förbättra kompetensen och rörligheten, men de måste ibland avstå eftersom det saknas ekonomiska resurser. Med ökat finansiellt stöd från EU skulle lokala och regionala beslutsfattare kunna genomföra fler sådana projekt.

1.6. ReK anser att yrkesmässig och geografisk rörlighet ger styrka och skapar möjligheter för människor att fritt fatta ansvarsfulla beslut beträffande deras egna liv. Ökad geografisk rörlighet får dock inte ske på bekostnad av en hållbar utveckling och sammanhållningen inom EU. Geografisk rörlighet kan orsaka ekonomisk obalans, framför allt i landsbygdsområden där befolkningens genomsnittsalder ökar i och med att ungdomar blir mer rörliga. För att undvika att den geografiska rörligheten får negativ klang bör man ge särskilt ekonomiskt stöd till landsbygdsområden och till sådana områden som riskerar att avfolkas. Samtidigt kan man planera utbildningsinitiativ som gör det möjligt för ungdomar att upptäcka möjligheterna i dessa områden också ur sysselsättningsynpunkt. Kandidatländernas anslutning kan förstärka detta problem om inte lämpliga åtgärder vidtas för att motverka det, vilket kommittén rekommenderar.

1.7. ReK uppmanar kommissionen att göra en migrationsbedömning av såväl avflyttnings- som inflyttningsregioner, i synnerhet med avseende på lokala tjänster, exempelvis bostäder, utbildning, hälso- och sjukvård och sociala tjänster.

2. Yrkesmässig rörlighet

2.1. ReK delar kommissionens uppfattning att främjande av yrkesmässig rörlighet är en avgörande faktor när det gäller att skapa en dynamisk och konkurrenskraftig ekonomi i EU.

2.2. ReK vill betona att om yrkesmässig rörlighet skall kunna främjas måste arbetstagare ha goda basfärdigheter, exempelvis kunna läsa, skriva, räkna och ha kunskaper i IT, och uppfylla baskraven för anställbarhet. Det är nödvändigt att alla unga uppnår en hög nivå av grundläggande kunskaper, inklusive sociala färdigheter, innan de lämnar utbildningssystemet. Det är dessutom omistligt med språkundervisning redan från mycket tidig ålder. Som framhålls i kommitténs yttrande om "Meddelande från kommissionen – Att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande" (CdR 49/2002 fin – föredragande: Christina Tallberg), anser kommittén dessutom att förståelse och respekt för medmänniskor är en av de viktigaste färdigheter som människor behöver i en mer integrerad europeisk ekonomi.

2.3. Regionkommittén beklagar att kommissionen i sin handlingsplan inte i tillräcklig utsträckning behandlar frågan om tillgång till utbildning för alla. ReK anser att förbättrad tillgång till utbildning för alla medborgare i EU är av avgörande betydelse och en förutsättning för att Lissabon-målen skall kunna uppnås. På grund av den ökade efterfrågan på högre utbildning, och i synnerhet utvecklingen inom IT-sektorn, tenderar lågutbildad arbetskraft att marginaliseras. ReK betonar lika möjligheter för alla oavsett ras, etnisk tillhörighet, kön, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller religion, och vill framhålla hur viktigt det är att skapa en social infrastruktur för att stödja dem som möts av hinder i samband med utbildningen, till exempel genom att tillhandahålla barn- och äldreomsorg så att kvinnor kan utbilda sig.

2.4. ReK delar Europeiska kommissionens uppfattning att utbildningsanstalter och övriga aktörer som erbjuder undervisning bör bli mer lyhörda för såväl utbildningsdeltagarnas som arbetsmarknadens behov. ReK anser att näringslivets konkurrenskraft beror på dess förmåga att anpassa sig till den tekniska utvecklingen och arbetskraftens förmåga att anpassa sig till dessa förändrade förhållanden. ReK uppmanar kommissionen att utreda huruvida arbetskraftens ökade rörlighet påverkar behovet av utbildning och arbetskraft på regional och nationell nivå.

2.5. ReK vill uttryckligen framhålla de lokala och regionala myndigheternas ledande roll när det gäller att upprätta partnerskap mellan samtliga aktörer på lokal nivå, och mellan geografiska områden som tillhör olika europeiska stater men som liknar varandra i fråga om ekonomisk utveckling och därmed även när det gäller utbildningsbehov och arbetsmarknad. Vi vill också betona vikten av att främja specifika program för att stödja den yrkesmässiga rörligheten genom partnerskap som omfattar såväl den offentliga förvaltningen som företagen.

2.6. ReK ställer sig positiv till upprättandet av ett nätverk av organ för rådgivning till industrin och utbildningssektorn för att förstärka samarbetet mellan arbetsmarknaden och utbildningssystemen. Med tanke på den strategiska roll lokala och regionala myndigheter spelar i utvecklingen av dessa partnerskap insisterar vi på att dessa myndigheter integreras i sådana nätverk.

2.7. Enligt ReK:s uppfattning är ömsesidigt erkännande av kvalifikationer en förutsättning för yrkesmässig rörlighet. ReK stöder kommissionens åtgärder som syftar till att utveckla instrument till stöd för öppenhet och överförbarhet i fråga om kvalifikationer, och i synnerhet erkännande av icke-formell utbildning.

2.8. ReK ställer sig positiv till utvecklingen av ett system med "moduler" där man kan samla meriter. ReK anser att man bör kunna koppla ett sådant system till gemenskapens utbildnings- och utbytesprogram för att skapa mer insyn och öppenhet i fråga om de europeiska examenssystemen.

2.9. ReK delar kommissionens uppfattning att resurser bör finnas tillgängliga för investeringar i humankapital, särskilt i de regioner som släpar efter i utvecklingen. Vi vill dock framhålla att hinder för utbildning är ett problem för socialt marginaliserade grupper i hela unionen. Vi betonar den viktiga roll Europeiska socialfonden spelar inom ramen för EU:s sysselsättningsstrategi när det gäller att utveckla humankapital hos missgynnade grupper, oberoende av var i EU de är bosatta.

3. Geografisk rörlighet

3.1. ReK delar kommissionens uppfattning att geografisk rörlighet inte bör vara ett mål i sig, utan i stället bör ses som en reell valmöjlighet för människor.

3.2. ReK anser att ökad geografisk rörlighet inte bör ske på bekostnad av sammanhållningen inom unionen som helhet. ReK anser att Europeiska kommissionen bör fästa större vikt vid kopplingen mellan kompetensutveckling och främjandet av en balanserad regional utveckling. Vid utvecklingen av en politik för mänskliga resurser bör man utgå från ett bredare perspektiv där hänsyn även tas till strukturfonderna och gemenskapsinitiativen.

3.3. Enligt kommitténs åsikt leder brist på reella valmöjligheter ofta till ökad geografisk mobilitet, exempelvis i form av migration av lågutbildad arbetskraft från fattiga till rikare regioner. Trots att lågutbildade migrerande arbetstagare ofta kan hitta lågkvalificerade arbeten kvarstår problemen i samband med den yrkesmässiga rörligheten.

3.4. ReK betonar att lokala och regionala myndigheter, i egenskap av den nivå som står närmast medborgarna, spelar en nyckelroll när det gäller att främja integrationen av migrerande grupper. Vi anser att man bör undersöka migrationens effekter på lokala tjänster såsom bostäder, hälso- och sjukvård samt sociala tjänster. Kommittén uppmanar därför kommissionen att inrätta en övervakning som syftar till att få kunskap om och sprida bästa praxis rörande de initiativ som lanserats av lokala instanser och som underlättar och stöder rörligheten genom särskilda tjänster som erbjuder invandrade medborgare.

3.5. Regionkommittén konstaterar att den geografiska rörligheten både mellan och inom olika medlemsstater är låg. Vi betonar att hinder för geografisk rörlighet inom medlemsstater fortfarande är en viktig fråga, och ett avlägsnande av dessa hinder bör ges lika hög prioritet mellan medlemsstater.

3.6. ReK ställer sig positiv till att kommissionen i handlingsplanen fäster vikt vid att avlägsna kvarvarande administrativa och rättsliga hinder. Diskriminering med avseende på möjligheterna att få arbete och den omständigheten att medlemsstaternas system för skatter, social trygghet, hälsovård och pensioner är inbördes oförenliga leder till att rörligheten hämmas, och det är välkommet att detta motverkas. I samband med detta vill Regionkommittén understryka de ståndpunkter som redan framförts i yttrandet om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier". Ett avlägsnande av ovannämnda hinder för rörlighet innebär dock inte en harmonisering av medlemsstaternas skatte-, socialskydds-, hälsovårds- och pensionssystem.

3.7. ReK ser mycket positivt på förslaget att undersöka hinder för rörlighet i EU. Med tanke på den strategiska roll lokala och regionala myndigheter spelar i den ekonomiska utvecklingen insisterar vi på att dessa myndigheter görs delaktiga i utformningen av dessa undersökningar.

3.8. Regionkommittén är medveten om att språk och kulturella hinder är aspekter som är av betydligt större vikt i EU än i andra liknande ekonomier. Kommittén anser att språkundervisning bör påbörjas på ett tidigt stadium så att människor växer upp inom ramen för ett flerspråkigt samhälle.

3.9. ReK betonar betydelsen av sådana gemenskapsprogram som Leonardo, Sokrates och Ungdom när det gäller att utveckla språkkunskaper och interkulturell kompetens. Kommittén uppmanar kommissionen att inrätta gemenskapsprogram som också riktar sig till äldre medborgare, oavsett om det rör sig om personer i arbete eller arbetslösa eller personer som riskerar att uteslutas från arbetsmarknaden. Syftet skulle vara omskolning och återinlussning på arbetsmarknaden.

3.10. ReK betonar den viktiga funktion lokala och regionala myndigheter fyller när det gäller att främja kulturellt utbyte inom unionen. Vi välkomnar förslaget om fler möjligheter till utbyte för studenter och praktikanter och betonar att hindren för rörlighet är extra stora för människor från missgynnade grupper. Vi anser att EU-program bör bidra till att underlätta dessa gruppers deltagande. Beträffande förslagen om fler möjligheter till utbyte efterlyser vi en översyn av de budgetresurser som står till buds.

3.11. ReK noterar anmodan om en gemensam invandringspolitik för tredjelandsmedborgare och "delar kommissionens uppfattning att EU i dag och i synnerhet i framtiden (...) otvivelaktigt behöver både hög- och lågkvalificerad arbetskraft" (ReK:s yttrande om förslaget till rådets direktiv om varaktigt

bosatta tredjelandsmedborgares rättsliga ställning, (CdR 213/2001 fin).

4. **Förbättra informationen om och öppenheten när det gäller arbetstillfällen**

4.1. ReK välkomnar förslaget att skapa en enda gemensam webbplats för information om rörlighet. Vi vill framhäva de lokala och regionala myndigheternas roll när det gäller att sprida information direkt till medborgarna och anser därför att de lokala och regionala myndigheterna bör vara delaktiga i all informationsverksamhet och alla upplysningskampanjer. Lokala och regionala myndigheter är ofta den första kontaktpunkten för information, och det är av största betydelse att denna informationspotential inte förbises. De lokala myndigheterna står närmast medborgarna och har därför störst möjligheter att nå de socialt marginaliserade.

Bryssel den 20 november 2002.

Regionkommitténs

ordförande

Albert BORE